

УДК 657

Лищенко О.Г.¹, Мережка Б.А.²

¹канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕз-0515м НУ «Запорізька політехніка»

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТОВІРНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

У сучасних умовах розвитку ринкових відносин облікова політика підприємства набуває особливого значення як важливий інструмент організації бухгалтерського обліку та управління фінансово-господарською діяльністю. Вона визначає сукупність принципів, методів і процедур, що застосовуються підприємством для ведення обліку та складання фінансової звітності, а також формує інформаційну основу для прийняття управлінських рішень.

Згідно з чинним законодавством України та національними стандартами бухгалтерського обліку, облікова політика розглядається як система методичних і організаційних рішень, які підприємство обирає самостійно з урахуванням специфіки своєї діяльності. При цьому її формування здійснюється в межах загальнодержавного регулювання, але з можливістю адаптації до конкретних умов господарювання. Такий підхід забезпечує поєднання єдності облікових принципів і гнучкості їх застосування.

Облікова політика виконує не лише облікову, а й управлінську функцію, оскільки визначає підходи до оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат, що безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства. Від обраних методів амортизації, оцінки запасів, формування резервів залежить достовірність фінансової звітності та об'єктивність інформації, яка використовується керівництвом і зовнішніми користувачами.

Важливим етапом є процес формування облікової політики, який передбачає врахування впливу внутрішніх і зовнішніх факторів. До таких факторів належать галузева специфіка, масштаби діяльності підприємства, організаційно-правова форма, система оподаткування, рівень технічного забезпечення та інформаційні потреби користувачів. Саме комплексний облік цих чинників дозволяє сформувати ефективну та адаптивну облікову політику.

На практиці досить поширеною є проблема формального підходу до розробки облікової політики, коли відповідний наказ лише дублює положення нормативно-правових актів без урахування реальних умов діяльності підприємства. Такий підхід знижує ефективність облікової системи та обмежує її управлінський потенціал. У зв'язку з цим виникає

необхідність переосмислення ролі облікової політики як стратегічного інструменту управління.

Особливе значення має забезпечення послідовності застосування облікової політики, що передбачає незмінність обраних методів протягом звітних періодів. Зміна облікової політики допускається лише у визначених законодавством випадках і повинна бути належним чином обгрунтована та відображена у фінансовій звітності. Це забезпечує порівнянність показників та підвищує довіру до фінансової інформації.

Водночас важливим напрямом удосконалення облікової політики є її деталізація та структуризація, зокрема шляхом розробки повноцінного наказу про облікову політику з відповідними додатками. Доцільним є включення до нього робочого плану рахунків, графіка документообігу, опису реєстрів обліку та інших елементів, що забезпечують ефективну організацію облікового процесу .

Отже, облікова політика підприємства є важливим інструментом управління, що забезпечує формування достовірної фінансової інформації та ефективне функціонування системи бухгалтерського обліку. Її належна організація сприяє підвищенню якості фінансової звітності, обгрунтованості управлінських рішень і загальної ефективності діяльності підприємства. Саме тому удосконалення підходів до формування та реалізації облікової політики є актуальним завданням сучасної економічної науки та практики.